

Asia: VN/13916/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvalain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 ja 8 §:n muuttamisesta

Lausuttavaa aktiiviajan korotusosista luopumista koskevasta ehdotuksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Vastustamme liikkuvuusavustuksen korotusosaa koskevaa ehdotusta. Korotusosa on ollut todella tärkeä monelle työttömälle, jotta he ovat voineet ottaa työtarjoituksen kauempaa vastaan. Valtiontalouden ohella tulee ajatella myös työttömien kansalaista ja hänen mahdollisuuksiaan selvittää leikkausten toteuduttua. Hallituksen esityksen perusteluissa ei ole lainkaan otettu huomioon kansalaisnäkökulmaa. Esityksen vaikutuksia selostetaan laajasti valtiontalouden, toimeenpanon, Ahvenanmaan maakunnan, tasa-arvon, perustuslain yms. näkökulmasta, mutta työttömien henkilö, johon ehdotetut leikkaukset kohdistuvat, on ohitettu kokonaan.

Lausuttavaa liikkuvuusavustuksen korotusosaa koskevasta ehdotuksesta

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Liikkuvuusavustuksen korotusosan säilyttäminen olisi tärkeää, koska monet työttömät ovat niin rahattomia, ettei edes matka työhaastatteluun onnistu. Olisi lisäksi tärkeää tukea työvoiman liikkuvuutta korotusosalla myös siksi, että Suomi on suuri maa ja työvoimatarve vaihtelee paljonkin eri puolilla maata suhdanteiden mukaisesti. Vastustamme korotusosan poistoa.

Lausuttavaa osittaista työmarkkinatukea koskevista ehdotuksista

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Osittaista työmarkkinatukea ei seuramme mielestä ole syytä muuttaa. Jos osittainen työmarkkinatuki lasketaan koton asuvien lasten kohdalla 50 prosentista 35 prosenttiin on kysymyksessä syvä puuttuminen vanhempien elatusvelvollisuuteen. Yleinen käsitys on, että elatusvelvollisuus päättyy lapsen tullessa täysi-ikäiseksi. Esitetty muutos merkitsee vanhempien loputonta elatusvelvollisuutta, jos lapsi täysi-ikäisenä jatkaa asumista vanhempiensa luona. Tämä ei ole Suomen perhepolitiikan mukaista. Ongelmana voivat olla erityisesti ns. peräkammarin pojat, jotka asuvat aikuisenakin äitinsä luona. Vanha äiti joutuu muutoksen seurauksena usean pienellä eläkkeellään elättämään vielä poikansakin esitetyn muutoksen seurauksena.

Muuta lausuttavaa

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

Suomen sosiaaioikeudellinen seura ry

- Socialrättsliga sällskapet i Finland rf

PL 145, 00251 Helsinki 25

Yhteystiedot - Suomen sosiaaioikeudellinen seura ry (sosiaaioikeus.fi)

Helsinki 10.7.2024

Suomen Sosiaaioikeudellinen seura ry:n lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työttömyysturvalain ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annetun lain 4 ja 8 §:n muuttamisesta

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/13916/2024 ja hankenumero STM059:00/2024.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavasta peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korotusosasta ja ansiopäivärahan korotetusta ansio-osasta esitetään luovuttavaksi. Lisäksi poistettaisiin mahdollisuus maksaa liikkuvuusavustusta korotettuna. Osittaisen työmarkkinatuen vähimmäismäärää ehdotetaan pienennettäväksi siten, että se olisi aiemman 50 prosentin sijasta 35 prosenttia siitä työmarkkinatuesta, jota vanhempiensa taloudessa asuvalle työnhakijalle muutoin työmarkkinatukena maksettaisiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

Suomen sosiaaioikeudellinen seura ry:n lausunto

Yleistä

SSOS katsoo, että esitettyä uudistusta ei tule toteuttaa, Muutoksen säästövaikutus on vähäinen, mutta vaikuttaa huomattavalla tavalla monen työttömän talouteen ja toimeentuloon. Työmarkkinatuella elävän pitkäaikaistyöttömän elämä on niin niukkaa ja ehdotetun muutoksen myötä heidän elämänsä edelleen tiukkenee. Tutkimukseen työmarkkinatuella elävän ongelmista osoittava, että monella pitkäaikaistyöttömällä ei ole varaa ostaa uusia vaatteita tai lääkkeitä. Jopa

riittävän ruuan hankkiminen on joskus mahdotonta rahan vähyyden vuoksi. Seuramme katsoo, että valtiontalouden tila ei ole vielä niin huono, että se oikeuttaa kohdistamaan näin suuria leikkauksia kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin kansalaisiin. Siksi esityksestä on syytä luopua. Työttömyysturvaan on jo Orpon hallituksen toimesta jo tehty syviä leikkauksia ja kommentoimme myös niitä tässä lausunnossa, koska mielestämme ratkaisevaa on muutosten kokonaisvaikutus, vaikka esitykset on hallituksessa jaettu kolmeen aaltoon.

Vastaukset kysymyksiin: Lausuntokohtia: 1

Lausuttavaa aktiiviajan korotusosista luopumista koskevasta ehdotuksesta

Vastustamme liikkuvuusavustuksen korotusosaa koskevaa ehdotusta. Korotusosa on ollut todella tärkeä monelle työttömälle, jotta he ovat voineet ottaa työtarjouksen kauempaa vastaan. Valtiontalouden ohella tulee ajatella myös työtöntä kansalaista ja hänen mahdollisuuksiaan selvittää leikkausten toteuduttua. Hallituksen esityksen perusteluissa ei ole lainkaan otettu huomioon kansalaisnäkökulmaa. Esityksen vaikutuksia selostetaan laajasti valtiontalouden, toimeenpanon, Ahvenanmaan maakunnan, tasa-arvon, perustuslain yms. näkökulmasta, mutta työtön henkilö, johon ehdotetut leikkaukset kohdistuvat, on ohitettu kokonaan.

Lausuntokohtia: 2

Lausuttavaa osittaista työmarkkinatuke koskevista ehdotuksista

Osittaista työmarkkinatukea ei seuramme mielestä ole syytä muuttaa. Jos osittainen työmarkkinatuki lasketaan koton asuvien lasten kohdalla 50 prosentista 35 prosenttiin on kysymyksessä syvä puuttuminen vanhempien elatusvelvollisuuteen. Yleinen käsitys on, että elatusvelvollisuus päättyy lapsen tullessa täysi-ikäiseksi. Esitetty muutos merkitsee vanhempien loputonta elatusvelvollisuutta, jos lapsi täysi-ikäisenä jatkaa asumista vanhempiensa luona. Tämä ei ole Suomen perhepolitiikan mukaista. Ongelmana voivat olla erityisesti ns. peräkammarin pojat, jotka asuvat aikuisenakin äitinsä luona. Vanha äiti joutuu muutoksen seurauksena usean pienellä eläkkeellään elättämään vielä poikansakin esitetyn muutoksen seurauksena.

Lausuntokohtia: 3

Muuta lausuttavaa

Hallituksen esityksen luonnoksesta käy ilmi, että ollaan huolissaan esityksen läpi menosta eduskunnassa yksinkertaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Vähemmän kiinnostusta on siihen, pystyvätkö työttömät elämään saamallaan tuella edes minimaalisesti. Positiivisena pidämme sitä, että esityksen perusteluissa ILO:n yleissopimuksen 168 edellytysten täyttymistä on käsitelty perusteellisesti. Sen sijaan YK:n TS-sopimus ja Euroopan sosiaalinen peruskirja ja niissä asetetut velvoitteet Suomelle on esityksessä jätetty huomiotta.

Työmarkkinatuella elävien kokemuksia on kerätty edellä mainittuun Minna Ylikännön artikkeliin. Työmarkkinatuen saajat elävät aivan äärirajalla, vaatteita tai lääkkeitä ei ole varaa ostaa ja joissakin tapauksessa asiakkaat elävät jopa nälässä. Artikkelin on vuodelta 2013, mutta työmarkkinatuella elävien tilanne on vuonna 2024 jopa huonompi kuin silloin. Tämän voi todeta Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitean viimeisestä Suomea koskevasta kannanotosta seuramme kanteluun (172/2018 www.coe.int) Komitea toteaa, että 2020-luvulla työmarkkinatuen reaalin taso on jopa alempi kuin vuonna 2012, jolloin seuramme teki ensimmäisen kantelun (Complaint 88/2012

www.coe.int) Ongelma on laaja, koska pääosa Suomen työttömistä elää työmarkkinatuen varassa, kuten hallituksen edistysluonnoksen elää sivulla 10 oleva taulukko osoittaa.

Esitysluonnoksen perusteluissa ei mainita seuramme tekemiä kanteluja Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitealle. Niiden kohteena oli Suomen työmarkkinatuen alhainen taso. Antamissaan päätöksissä (Merits 88/2012, 108/2014 ja 172/2018 www.coe.int) sosiaalisten oikeuksien komitea totesi Suomen rikkovan peruskirjaa. Erityisesti työmarkkinatuen taso todettiin aivan (manifestly) liian matalaksi. Päätökset eivät ole vaikuttaneet Suomen politiikkaan. Korjausta ei seuramme ponnisteluista huolimatta ole saatu aikaan. Olemme olleet useaan kertaan yhteydessä asiasta ministeriöön, mutta eteenpäin ei ole päästy.

Nyt lausunnolla ollut hallituksen esitysluonnos on jo kolmas työttömyysturvan leikkausesitys vuoden sisällä. Orpon hallitus on jakanut hallitusohjelmaan kirjatut työttömyysturvan leikkaukset kolmeen osaan, jolloin leikkausten kokonaisvaikutus ei tule heti selväksi.

Ensimmäisessä vaiheessa, jonka muutokset tulivat voimaan 1.4.2024 (työssäoloehto 1.9.2024) oli tavoitteena yksinkertaistaa työttömyysturvaa ja lisätä työllisyyttä. Työssäoloehdon pituutta pidennettiin 12 kuukauteen ja tänä aikana maksettu tulo ennen ennakonpidätystä tulee olla vähintään 930 euroa kuukaudessa. Työttömyysetuuden sovittelusta poistettiin suojaosa, jota ei ole huomioitu sovitellun työttömyysetuuden määrän laskennassa. Aiemmin suojaosa on yhden kuukauden sovittelujakson ollut ajalta 300 € ja 1.4.2024 lukien suojaosaa ei enää ole.

Ensimmäiseen aaltoon kuului myös se, että oikeus työttömyysetuuteen alkaa vasta seitsemän työttömyyspäivää kestävästä omavastuuajan jälkeen, kun aiemmin omavastuupäiviä oli viisi. Lisäksi työn päättyessä maksettava lomakorvaus estää työttömyysetuuden maksamisen siltä ajalta, jolle lomakorvaus jaksotetaan. Oikeus työttömyyskorvaus alkaa vasta lomakorvausajan päätyttyä. Tämä ei vielä riittänyt, vaan ensimmäisessä aallossa myös työttömyysetuuden lapsikorotukset poistettiin, mikä vaikutti erityisen kipeästi työttömiin, joilla on monta lasta elätettävänä. Toimenpiteillä tavoiteltiin noin 250 miljoonan euron menosopeutusta sekä noin 20 000 henkilön työllisyyskasvua. Muutoksien tuottaman työllisyyden kasvun arvioidaan vahvistavan julkista taloutta noin 550 miljoonalla eurolla.

Muutoksen toisessa aallossa, joka pääosin tulee voimaan 1.9.2024 ansiopäivärahan määrää porrastetaan. Ansiopäivärahaa alennetaan ensimmäisen kerran, kun työttömyyspäivärahaa on maksettu 40 työttömyyspäivältä ja toisen kerran, kun sitä on maksettu 170 työttömyyspäivältä. Ensimmäisen portaan kohdalla ansiopäiväraha alenee 20 prosenttia ja toisen kohdalla 25 prosenttia. Lisäksi palkkatuettu työ ei enää kerrytä työssäoloehto.

Palkansaajan työssäoloehto ei kerrytä sellainen kuntoutus-, koulutus- tai työntekomahdollisuus, jonka kunta on velvollinen järjestämään ikää koskevat ehdot täyttävälle työttömälle työnhakijalla samalla kuin kunnan työllistämisvelvoitteet ikääntyneille työttömille kumottiin.

Lisäksi kumottiin ne ansiopäivärahan suuruutta koskevat suojasäännökset, jotka liittyivät ikäsidonnoihin poikkeussäännöksiin sekä 58 vuotta täyttäneitä koskenut suojasäännös, jonka perusteella palkansaajan tai yrittäjän ansiopäivärahan taso ei voinut alentua, jos henkilö täytti työssäoloehdon täytettyään mainitun ikärajan. Muutosten jälkeen ikääntyneet työttömät ovat samassa asemassa kuin muutkin työttömät. Ansiosidonnaisten päivien päätyttyä heidän on eletävä työmarkkinatuella eläkeikänsä saakka, jos työtä ei ole saatavissa.

Kolmas aalto on tämä hallituksen esitysluonnos, jossa työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavasta peruspäivärahan ja työmarkkinatuen korotusosasta ja ansiopäivärahan korotetusta

ansio-osasta esitetään luovuttavaksi ja poistetaan mahdollisuus maksaa liikkuvuusavustusta korotettuna ja osittaisen työmarkkinatuen vähimmäismäärä pienennetään 35 prosenttiin työmarkkinatuesta. Vuoden sisällä Orpon hallitus on kumonnut lähes kaikki ne työttömyysturvan kehittämistoimet, joita on 1990 -luvulta tehty erityisesti ikääntyneiden työttömien toimeentulon suojaamiseksi. Lisäksi kiristyneiden saantikriteereiden vuoksi yhä harvempi työttömäksi joutuva saavuttaa edes ansiosidonnaisen turvaa ja pääosa työttömistä joutuu tulvaisuudessa elämään työmarkkinatuen varassa, 640 eurolla kuukaudessa. Näin ainakin vuoteen 2027 saakka, johon saakka perusturvaetuuksien indeksijäädytys ulottuu. Ehkä pidempäänkin, jos valtiovarainministeriö onnistuu pyrkimyksissään jatkaa indeksien jäädyttämistä seuraavan hallituksen aikana.

Seuraamme pitää vääränä ja harhaanjohtavana sitä, että virallisissa dokumenteissa esitetään peruspäivärahan ja työmarkkinatuen olevan 800 euroa kuukaudessa. Oikea luku on 640, koska etuudesta pidätetään 20 prosentin vero. Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea lähtee etuuksien tasoa arvioidessaan aina nettomääräisestä etuudesta.

Esityksen perusteluissa käytetään paljon tilaa sen perustelemiseen, että esitys voidaan käsitellä yksinkertaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Seuramme kanta on, että Orpon hallituksen työttömyysturvaan heikennyksiä tulee käsitellä kokonaisuutena ja arvioida sen pohjalta leikkausten vaikutus työttömien elämää. Seuramme mielestä leikkaukset heikentävät niin paljon työttömien elämää, että ne olisi tullut käsitellä eduskunnassa perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Näin ei kuitenkaan valitettavasti tapahtunut, vaikka leikkaukset loukkaavat työttömien ihmisoikeuksia.

Oikeus riittävään toimeentuloon on ihmisoikeus ja tämä periaate vahvistettu sekä YK:n ihmisoikeuksien julistuksessa että YK:n TSS-sopimuksessa. Suomi on saanut useita huomautuksia YK:n sosiaalisten oikeuksien komitealta perusturvaetuuksien liian alhaisesta tasosta. Huomautukset eivät kuitenkaan ole johtaneet korjaustoimiin. Myöskään edellä mainitut seuramme kantelut Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitealle eivät ole johtaneet mihinkään, vaikka seuramme on pyrkinyt neuvottelemaan ministeriön edustajien kanssa päätösten vaikutuksista. Johtopäätöksenä on valittava todettava, että sosiaaliset ihmisoikeudet eivät toteudu Suomessa. Suomi ei ole oikeusvaltio.

Esitysluonnoksessa ei ole mainittu muiden maiden työttömyysturvan tasoa, mutta on todennäköistä, että Suomen työmarkkinatukeen pääasiassa perustuva työttömyysturva on kansainvälisesti katsottuna erittäin alhainen. Muissa maissa on yleinen 80-90 prosentin taso aiempaan palkkaan. Meillä jopa ansiosidonnainen työttömyysturva jää alle 50 prosentin tason ja ansiosidonnaisten päivien tultua täyteen tapahtuu täydellinen romahdus. Tason jälkeenyjääneisyyttä osoittaa se, että Turun yliopiston ja Kuluttajaviraston tekemien minimikulutusta kuvaavien viitebudjettien mukaan yksin asuvan miehen kohtuukulutusta minimitasolla on 1663 euroa kuukaudessa pääkaupunkiseudulla ja noin 1400 euroa pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Työmarkkinatuki 640 euroa/kk kattaa tästä vain pienen osan..

Hallitus on perustellut sosiaaliturvan leikkauksia sillä, että toimeentulotuki toimii kaikissa tapauksissa perälautana ja PL 19 § 2 momentin toteutuu sitä kautta. Näin ei ole. Toimeentulotuki on kotitalouskohtainen harkinnanvarainen PL 19 § 1 momentin mukainen etuus eikä , työttömyysturva on PL 19 §:n 2 mukainen riskiin perustuva etuus, johon edunsaajalla on subjektiivinen oikeus. Näitä kahta ei pidä sekoittaa keskenään. Toimeentulotuessa edunsaaja maksaa saamansa tuen takaisin omaisuudellaan ja verovarot toimivat vain välivaiheessa. Toimeentulotuen saadakseen edunsaajan on

myytävä kaikki omaisuutensa , poikkeuksena vain oma koti. Myyntiin annetaan aikaa, mutta viime kädessä hallinto-oikeus päättää etuuden takaisinperinnästä.

Esimerkki: 55-vuotias IT-asiantuntija irtisanotaan keinoälyn korvatessa hänen työpanoksensa. Hänellä ei ole enää mahdollisuuksia löytää uutta työpaikkaa Suomen työmarkkinoilla yleisen ikärasismien vuoksi. Tällöin hänellä ei ole muuta mahdollisuutta kuin turvautua kymmenen vuoden ajan toimeentulotukeen ennen kuin saavuttaa eläkeiän, koska kaikki ikääntyneisiin työttömiin liittyvät turvajärjestelyt on Orpon hallitus kumonnut. Ansiosidonnaisen jakson päätyttyä hän joutuu olemaan yhdeksän vuotta työmarkkinatuen varassa, jonka hän joutuu rahoittamaan myymällä omaisuuttaan. Eläkeiän viimein koittaessa hän on aivan tyhjä. Kaikki elämänaikana kerätty omaisuus on mennyt toimeentulotuen rahoittamiseen. Eläke ei ole karttunut työmarkkinatuen aikana, joten eläkettä on karttunut vain irtisanomiseen saakka. Esimerkki osoittaa tyhjäksi hallituksen väitteen siitä, että toimeentulotuki korvaisi sosiaaliturvaetuuksien rajut leikkaukset, jota Orpon hallitus on tehnyt. Suomen järjestelmässä avun tarvitsija maksaa itse toimeentulotukensa silloin kun hänellä on rahaksi muutettavaa omaisuutta.

Perusturva uudistuksen alkuaikana 1990-luvulla perustuslakivaliokunta on todennut, että perusturvaetuuksien tulee olla tasoltaan korkeampia kuin PL 19 § 1 momentin mukainen viimesijainen tuki. Tämäkään ei ole toteutunut, sillä vuonna 2024 toimeentulotuki ja työmarkkinatuki ovat määrittäen lähellä toisiaan. Työmarkkinatuki on 640 euroa/kk (nettona) ja toimeentulotuen perusosa 587 euroa/kk. Ihmisoikeuksien loukkaus työttömien kohdalla korjautuu vain niin, että työttömän peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea korotetaan olennaisesti.

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) työllisyyden edistämistä ja työttömyysturvaa koskevan yleissopimuksen nro 168 (Suomi ratifioinut) artiklan 15 kohdan 1 alakohdan b koskee tilannetta, jolloin henkilö on kokonaan työtön ja hänen ansiotulonsa ovat väliaikaisesta työn loppumisesta johtuen keskeytyneet ilman, että työsuhde on katkennut. Silloin kun tämä tilanne kuuluu työttömyysturvan piiriin, etuudet tulee sopimuksen mukaan suorittaa määräajoin toistuvien maksujen muodossa, jotka lasketaan seuraavasti:

silloin kun tällaiset etuudet eivät perustu maksuihin tai aikaisempiin ansiotuloihin, ne tulee määrittellä vähintään 50 prosentin tasolle lakisääteisestä vähimmäispalkasta tai tavallisen työläisen palkasta tai tasolle, joka turvaa peruselinkustannusten kattamiseen tarvittavan vähimmäismäärän, sen mukaan mikä näistä on korkein.

Hallituksen esitysluonnoksen perusteluissa viitataan perustuslakivaliokunnan lausuntoon PeVL 46/2002, jossa valiokunta totesi, että ILO_n yleissopimuksessa tarkoitettut arviointikriteerit eivät ole selkeät. Jos kuitenkin peruspäivärahan ja työmarkkinatuen arvioidaan yltävän kattamaan peruselinkustannukset, on 60-prosenttinen työmarkkinatuki (kotona asuville nuorille tarkoitettu) selvästikin alle ILO-sopimuksen mukaisen tason. Tuolloin ehdotettu osittainen nuorille kotona asuville tarkoitettu työmarkkinatuki oli valiokunnan käsityksen mukaan alhaisempi kuin perustuslain 19 §:n 2 momentin tarkoittama, laissa säädettävä perustoimeentulon turvan taso.

Vuonna 2024 voidaan todeta, että peruspäivärahan ja työmarkkinatuen ei voida arvioida yltävän kattamaan peruselinkustannuksia. Peruspäivärahan ja työmarkkinatuen taso alittaa jo noin tuhannella eurolla viitebudjettien mukaiset minimielinkustannukset, jonka kattamiseksi työttömän täytyy anoa toimeentulotukea, jonka hän myöhemmin joutuu maksamaan takaisin omaisuutena menettäen. Vain peruspäivärahan ja työmarkkinatuen olennainen korottaminen korjaa tämän epäkohdan. Ihmisen elämäntyötä ei saa tuhota siksi, että hänet ikääntyneenä irtisanotaan eikä hänellä ole enää mahdollisuuksia työllistyä.

Yhteenveto

Osittaista työmarkkinatukea ei ole syytä muuttaa. Vanhempien elatusvelvollisuuden lisääminen olisi vaatinut paljon syvällisemmän valmistelun kuin muutaman kansanedustajan kevään kehysriihessä esittämät mielipiteet. Säästöjen vuoksi ei pidä rikkoa vakiintuneita periaatteita.

Vastustamme myös liikkuvuusavustuksen korotusosaa koskevaa ehdotusta. Korotusosa on ollut tärkeä monelle työttömälle, jotta he ovat voineet ottaa työtarjoituksen kauempaa vastaan. Tietojemme mukaan moni työhaastattelu on tyssäntynyt siihen, että työttömällä ei ole rahaa bussilippuun. Muutos syventää tätä ongelmaa.

Otamme lisäksi kantaa kaikkiin kolmeen työttömyysturvaleikkaukseen kokonaisuutena. Viittaamme luonnoksessa mainittuihin perustuslakivaliokunnan lausuntoihin (w. 29-30), joissa todetaan, että perustuslain 19 §:n 2 momentti edellyttää, että perustoimeentulon turvan riittävyttä arvioitaessa on merkitystä sillä, onko henkilöllä lakisääteiset turvajärjestelmät ja onko hänen tilanteensa muutoin kokonaisuutena arvioiden sellaiset, että toimeentulon edellytykset täyttyvät huolimatta siitä, että hänen normaalit toimeentulomahdollisuutensa ovat säännöksen tarkoittaman seikan johdosta heikentyneet. PeVL totesi, että säännöksen vaatimuksia eivät vastaa sellaiset lainsäädännölliset muutokset, jotka merkitsevät olennaista puuttumista edellä tarkoitetuvin tavoin suojattuun perustoimeentulon turvaan.

Seuramme katsoo, että Orpon hallituksen toteuttamat työttömyysturvan muutokset kolmessa aallossa merkitsevät kokonaisuutena olennaista puuttumista perustoimeentulon turvaan eikä asiaa muuta se, että leikkaukset on ajallisesti ja käsitelty eduskunnassa erikseen. Työttömän kannalta kokonaisuus ratkaisee ja nyt on kiistatta olennaisesti puututtu perustoimeentulon turvaan. Oikeus riittävään toimeentuloon on jokaisen ihmisoikeus ja Orpon hallitus rikkoo esityksillään työttömien ihmisoikeuksia. Ihmisoikeudet ovat olleet loukattuina jo ennen Orpon hallituksen tekemiä muutoksia, mutta korjauksia ei seuramme ponnisteluista huolimatta ole saatu aikaan, Orpon hallituksen muutokset merkitsevät sitä, että monissa työttömissä perheissä voidaan joutua jopa hädänalaiseen asemaan. Koulujen loma-aikoina monissa lapsiperheissä nähdään jo nyt nälkää, kun kouluaterioita ei ole saatavilla.

Myös ansiosidonnaisen työttömyysturvaan toisessa aallossa tehdyt heikennykset ovat seuramme mielestä niin olennaisia, että Suomen ansiosidonnainen työttömyysturva ei enää täytä sosiaalisen peruskirjan art. 12.2 vaatimuksia. Tämä asia ei aiemmin ole ollut Euroopan neuvoston sosiaalisten oikeuksien komitean huomion kohteena.

Seuramme esittää, että aiemmat työttömyysturvan muutokset perutaan. Myöskään nyt esillä olevaa hallituksen esitysluonnosta ei tule viedä eteenpäin eduskuntaan. Sen sijaan hallituksen tulisi ryhtyä kiireellisiin toimiin perusturvaetuuksien nostamiseksi perustuslain ja Suomen kansainvälisten velvoitteiden edellyttämälle tasolle.

Suomen sosiaali oikeudellinen seura ry

Hallitus

Yrjö Mattila Eila Sundman Elias Vartio Tuula Sillanpää Miia And

Puheenjohtaja varapuheenjohtaja II varapuheenjohtaja sihteeri rahastonhoitaja

Marjatta Kaurala Irmeli Virkkula

jäsen jäsen

Mattila Yrjö
Suomen sosiaaioikeudellinen seura ry